

VERENIGING VAN VLAAMSE STEDEN EN GEMEENTEN

Programma voor gemeentelijke internationale samenwerking

gefinancierd door de Staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking
(Directie-Generaal voor Internationale Samenwerking)

Oproep 2002

EINDVERSLAG

Naam van de Belgische gemeente:	Bierbeek
---------------------------------	----------

Dossier Nr	
------------	--

(enkel voor intern gebruik)

I. DE BELGISCHE GEMEENTE

Identiteit

Naam van de gemeente	Bierbeek
Aantal inwoners	8.963 (31/12/02)
Naam van de burgemeester	Mark CARDOEN
Naam van de schepen voor internationale samenwerking	Johan VANHULST
Naam en functie van de persoon die het dossier beheert	Liebrecht SALEN
Adres	Dorpsstraat 2
Postcode en gemeente	3360 Bierbeek
Telefoonnummer	016/ 46 87 84
Faxnummer	016/ 46 11 41
E-mail	Liebrecht.salen@bierbeek.be

II. DE PARTNERGEMEENTE

Identiteit

Naam van de gemeente	San Felipe de Oña
Aantal inwoners	+/- 5.000
Land	Ecuador
Naam van de burgemeester	Luis CORONEL
Naam en functie van de contactpersoon	Fredy GALARZA, secretaris van de gemeenteraad
Adres	Municipalidad de Oña
Postcode en gemeente	Oña
Telefoonnummer	593 – 7 – 43 41 25
Faxnummer	593 – 7 – 43 41 57
E-mail	Muni_ona@etapaonline.net.ec

III NARRATIEF VERSLAG

Titel van de samenwerking: _____

Ondersteuning drinkwaterbeheer in het Canton Oña – Ecuador

Op welke domeinen van gemeentelijke bevoegdheid heeft de samenwerking betrekking:

- duurzame ontwikkeling
 - versterking lokale democratie
-

1. Situering van het project in het algemene kader van de samenwerking tussen beide gemeenten. Situeer waar uw project zich bevindt in de activiteiten vooropgesteld door het Koninklijk Besluit van 30 april 2002.

Voorgeschiedenis :

- 1996 : socio-economische diagnose van het Canton San Felipe de Oña door ACORDES met medewerking van een Bierbeekse coöperant, werkzaam voor de VLIR universiteit Cuenca
- 1998 : formele vraag vanwege het gemeentebestuur van Oña aan gemeente Bierbeek voor het aangaan van een samenwerkingsverband
- tussen 1998-2002 : communicatie en correspondentie tussen de schoolkinderen van Oña en Bierbeek ; vanaf september 2000 correspondentie tussen het Collegio Nacional en het Sint-Janscollege van Meldert-Hoegaarden (buurgemeente) begeleid door NGO Vredeseilanden en later door Concelt : door voortdurende technische mankementen en beperkte begeleiding bloedt deze correspondentie dood.
- januari 2000 : identificatiemissie van delegatie van Bierbeek aan Oña, ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst met het toenmalig gemeentebestuur o.l.v. burgemeester, mevrouw Germania Ullauri Vallejo
- mei 2000 : gemeenteraadsverkiezingen in Ecuador ; in Oña verandert het gehele gemeentebestuur – de nieuwe burgemeester wordt Luis Coronel
- 2001 : eerste contacten met artisanale coöperatieve ‘Jatun Condor’ uit Susudel (deelgemeente Oña) : na gesprekken met o.a. Fair Trade organisatie en na enkele verkoopsmomenten wordt besloten dat commercialisatiemogelijkheden quasi onbestaande zijn
- najaar 2001 : voorbereidende gesprekken voor opzetten drinkwaterprogramma Bierbeek – Oña met technisch-organisatorische begeleiding van Protos en Acordes

Probleemanalyse :

- in Oña bestaan een grote hoeveelheid kleine drinkwatersystemen waarvan de dienstverlening en het beheer niet bevredigend is voor de dagelijkse gebruikers en waarvan de duurzaamheid niet verzekerd is. In totaal heeft 40 % van de bevolking slechts toegang tot vervuild en troebel water gedurende enkele uren per dag.
- Hoewel de systemen zowel door de privé- als door de overheidssector aangelegd zijn en ‘onderhouden’, moet (volgens de decentralisatiewet van 1997) het gemeentebestuur een leidende rol spelen in de drinkwatersector. De huidige financiële, technische en administratieve capaciteiten van het gemeentebestuur laten echter niet

toe dat zij de drinkwatersector efficiënt kunnen beheren. Aan de andere kant zijn de dorpsraden wantrouwig om hun systemen over te dragen aan de openbare sector.

- Het Canton Oña heeft daarom behoefte aan een gezamenlijke analyse door de gebruikersraden en het gemeentebestuur teneinde tot een duurzame en efficiënte ontwikkeling te komen. Om het vertrouwen van de rurale bevolking te winnen en het scepticisme te overwinnen wordt best een modelproject uitgewerkt. Na prospectie werd beslist om met het drinkwatersysteem te Susudel te beginnen.
- In een latere fase zal, op basis van de opgedane ervaringen, een masterplan opgesteld worden teneinde in alle dorpsgemeenschappen gefaseerd drinkwatersystemen aan te leggen

Doelstellingen :

- opzetten van een interinstitutionele ondersteunende structuur, met participatie van alle actoren betrokken bij de watersector in het Canton Oña, die de duurzaamheid van de drinkwaterservice kan garanderen en dit door :
- de versterking van de plannings-, organisatorische- en technische capaciteiten van het gemeentebestuur, de technische diensten en de drinkwatercomités van Oña ;
- het verstevigen van de band tussen gemeentebestuur, administraties en georganiseerde civiele maatschappij van de beide gemeenten.

Doelgroep :

- gemeentebestuur
- technische diensten
- georganiseerde civiele maatschappij van de gemeente Oña

2. Omschrijf de activiteiten die in het kader van het project zijn doorgevoerd.

Wat is er uitgevoerd zoals gepland? Waar zijn wijzigingen opgetreden? Indien ja, waarom?

In juli 2002 ontving men uit Bierbeek het officiële bericht dat men met de activiteiten voor het project kon beginnen. Om organisatorische redenen begon het project in oktober 2002 met de onderhandelingen tussen de verschillende partijen.

In een eerste vergadering op 28 oktober 2002 werd de werkgroep Acordes-Protos-Cedir gevormd, werden de verantwoordelijkheden verdeeld, de onderlinge relaties gedefinieerd (interinstitutioneel bestuurscomité) en een werkplan opgesteld.

In een startvergadering kregen de relaties tussen de werkgroep en de gemeente Oña een officieel karakter. Men hernam de doelstellingen van het project en vertaalde deze in een jaarplan van activiteiten en verantwoordelijkheden dat begon te lopen in november 2002 en – zo werd aanvankelijk gedacht – zou eindigen in november 2003.

De gemeente, gemotiveerd om zich intern te versterken en de relatie met de directe begunstigers te verzorgen kon op technisch vlak rekenen op de ingenieur/directeur van het departement Openbare Werken. Om de leemte op sociaal vlak op te vullen engageerde de gemeente zich om iemand aan te werven die zou optreden als sociale promotor en de activiteiten op het terrein in zijn geheel (multipartijstructuur en renovatie Susudel) mee te coördineren en uit te voeren.

De gemeente wilde investeren in de aan te werven persoon om zich in te werken op het gebied van bevolkingsparticipatie, in de gemeentelijke planning en besluitprocessen. Daarom besliste de gemeente om de kosten hiervan in het kader van het project op zich te nemen gedurende het eerste jaar. Ook engageerde men zich om naar volgend jaar toe een budget te voorzien waardoor deze persoon na afloop van het project voor de

gemeente kan blijven werken, eventueel geïntegreerd in de multipartijstructuur. Voor de sociale promotor werd een periode van opleiding voorzien, enerzijds door de nauwe samenwerking met de werkgroep Acordes-Protos-Cedir, anderzijds door korte stages in het waterzuiveringsprogramma van Protos-Cedir in Cañar.

Om een goede en coherente uitvoering van het project te bekomen richtten de gemeenteraad en de werkgroep Acordes-Protos-Cedir een stuurgroep op, voorgezeten door de burgemeester, Luis Coronel en met participatie van de schepenen José Quichimbo en Gladis Calle als afgevaardigden van de gemeenteraad, Felipe Abril van Acordes, Francesca Rossi van Protos en Manuel Montesdeoca van Cedir. In januari trad ook de nieuw verkozen vice-burgemeester Germán Solano toe. Doorheen het verloop van het project kwam de stuurgroep regelmatig bijeen en garandeerde ze een goede informatieverbreiding door de brug te vormen tussen het operationele niveau van het project en het politieke niveau van de gemeente.

De activiteiten op het veld begonnen dus in november met het opstellen en ondertekenen van een samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente en de werkgroep Acordes-Protos-Cedir.

Wat volgt is een beschrijving volgens de drie grote componenten van het project van de geplande en uitgevoerde activiteiten en van diegene die nog ontbreken.

A. Het oprichten van een tweedelijnsstructuur voor het beheer van de drinkwatersector in Oña

Uitgevoerd:

- Kennisname van de verwachtingen en interesse van de organisaties die zouden kunnen bijdragen in het drinkwaterbeheer (drinkwaterraden, plaatselijk gezondheidscomité, ministerie voor huisvesting en stedelijke ontwikkeling, NGO's, nationale financierders, ministerie van gezondheid, provincieraad, programma 'Nuestras niños' (*onze kinderen*), FISE (sociaal fonds), IPED (pedagogisch instelling), politieke chef en commissariaat door middel van interviews en workshops.
- Een eerste inventaris van de situatie van de rurale sector en van de verschillende visies daarop is uitgewerkt.
- Een multipartijworkshop tussen de verschillende betrokken partijen om het gebied van interorganisatorische samenwerking en de samenwerkingsmechanismen te definiëren (gezamenlijke zoektocht naar een toekomst).
- Feedback over de resultaten van de eerste multipartijworkshop naar de gebruikersraden toe.
- Workshop met de raden en de gemeente om de bereikte akkoorden en engagementen te concretiseren en activiteiten om de drinkwaterstructuur te plannen.

Het proces in de eerste maanden heeft ertoe geleid dat de 8 raden zich ertoe engageerden om te participeren in de uitwerking van een collaboratieve structuur tussen de gemeente en de raden. Deze zou de volgende 5 functies hebben:

- Begeleiding en monitoring van de systemen, preventie
- Technische, administratieve en organisatorische steun aan de drinkwaterraden
- Formele opleidingsmomenten en informele opleiding door middel van de opvolging en begeleiding.
- Verkoop van onderdelen (Oña)
- Planning die overeenstemt met de jaarlijkse investering van de gemeente in de drinkwatersector

Nog uit te voeren werken:

- Zoeken naar een legaal kader dat toelaat de verwachtingen en overeenkomsten tussen de verschillende partijen te respecteren bij het uitvoeren van de gedefinieerde functies. Het legaal departement van de gemeente neemt deze taak op zich, met als leidraad de ervaring van Cedir-Protos in Cañar.
- Multipartijworkshop om zich te informeren over de activiteiten van de interinstitutionele samenwerking, deze te evalueren en op te volgen en de uitvoeringsmechanismen te verbeteren.
- Definiëren van de overeenkomsten tussen de betrokken partijen, reglementering voor de planning en de in werking stelling.
- Laatste evaluatieworkshop om de continuïteit in de tweede uitvoeringsfase te garanderen.

Intussen startte de gemeente Oña, met steun van de werkgroep, met onderhandelingen met het staatsprogramma PRAGUAS. Dat zou kunnen interveniëren op het gebied van milieuzuivering, waardoor de gemeente Oña op een geïntegreerde manier tewerk zou kunnen gaan in de drinkwatersector en milieuzuivering. Bij het opmaken van de inventaris ter voorbereiding van het masterplan in de tweede fase houdt men daarom ook rekening met informatie over milieuzuivering. Zo kan de gemeente een geactualiseerd databestand opbouwen waarmee ze een sterke basis heeft om over het thema van milieuzuivering te onderhandelen. De stimulans die uitgaat van de steun van de verbroedering en de overheidssteun geeft de gemeente de mogelijkheid om zich intern te versterken en een tastbaardere impact te hebben op de levensomstandigheden in de gemeente.

B. Rehabilitatie van het drinkwatersysteem in de deelgemeente Susudel

B.1. Socio-organisatorische component

De rehabilitatie van het drinkwatersysteem van Susudel maakt integraal deel uit van het programma. Om te vermijden dat de bevolking de fysische interventie in Susudel interpreteert als voornaamste doelstelling van het project, verkoos men te wachten met de interventie tot het participatief zoekproces duurzame oplossingen gaf en zich er geen misverstanden of afgunst tussen de verschillende drinkwaterraden voor zou doen. Vanaf februari 2003 begon de rehabilitatie, waarbij men gebruik maakte van de interventiemethodologie die Protos-Cedir reeds in Cañar gebruikten en valideerden. De gebruikte methodologie is gebaseerd op een interventie waarbij de betrokken partijen van in het begin gezamenlijk de verantwoordelijkheid op zich nemen.

Volgende zaken komen aan bod :

- men vertrekt van een onderhandelingsfase en vertaalt de genomen akkoorden in een overeenkomst,
- definitie van de bijdragen,
- men bepaalt een intern reglement,
- de aanwerving van gespecialiseerd personeel,
- de aankoop van materiaal,
- het financieel beheer,
- participatieve besluitname,
- controle vanuit de gemeenschap op de verschillende aspecten van de rehabilitatie,
- controle op het geleverde werk,
- evaluatie van het proces.

Een goed verloop van het proces wordt gegarandeerd door het onderhouden van transparante relaties in de algemene vergadering en opleidingsactiviteiten die mensen stimuleren om zich mee verantwoordelijk te stellen.

De ingenieur van Openbare Werken van de gemeente, die samenwerkt met de ingenieur van Protos-Cedir, is verantwoordelijk voor het technisch ontwerp en de begeleiding gedurende de uitvoering van de werken; een technische promotor van Protos-Cedir verzekert een intensieve wekelijkse opvolging van de uitvoering van het werk. De administratie van de infrastructuur wordt verzorgd door Susudel samen met de gemeente. Dit levert niet alleen een financieel voordeel op, maar is terzelfder tijd een goede oefening om de technische en organisatorische activiteiten van de gemeente te versterken. De sociale promotor is verantwoordelijk voor de begeleiding en uitvoering van het project (planning, uitvoering, administratie, opvolging). In Cañar heeft ze een specifieke opleiding over de uit te voeren activiteiten in Susudel genoten en doorheen het hele proces wordt ze begeleid door de mensen van Acordes-Protos-Cedir.

Uitgevoerde activiteiten:

- Diagnose, het onderzoeken van de gedane studies, uitgebreide kennisname van het systeem, uitwerken van een studie
- Gezamenlijke evaluatie van het voorgestelde ontwerp, onderhandeling over het eindontwerp, definiëren van akkoorden en ondertekenen van de overeenkomst
- Uitwerken van de constructiehandleiding, als hulpmiddel voor de raad
- Gezamenlijk opstellen van een intern reglement
- Aanstellen van een vakman door de raad
- Opleiding van de raad in economische administratie, beheer van de opslagruimte en voorbereiding op het plannen, uitvoeren en controleren van de rehabilitatie
- Administratieve begeleiding en begeleiding op het gebied van infrastructuur
- Opleiding aan de toekomstige operator van het systeem: De operator van het drinkwatersysteem in Susudel werd niet enkel informeel opgeleid doorheen de uitvoering van de werken, maar nam ook deel aan een workshop in Cañar. Aan de workshop namen een tiental operators uit Cañar deel en omvatte de eerste dag een theoretisch deel (belangrijke onderdelen van het drinkwatersysteem, meting van debiet, accessoires). De tweede dag was veeleer praktisch met illustraties op het terrein (gebruikelijke herstellingen, aan- en afsluiten van gebruikers, installatie van tanken).

Nog uit te voeren werken:

- Samenkomst voor sociale controle
- Vorming in self-esteem en leiderschap
- Officiële goedkeuring van het reglement en legaliseren van de raad door het secretariaat voor milieuzuivering
- Evaluatie van het proces en controle van de werken
- Opvolging van de werking van het systeem

B. 2. Infrastructuur-component :

Uitgevoerde activiteiten:

Voor de rehabilitatie

- Voorstelling werkmethodologie interventie / diagnose van de bestaande situatie in Susudel (werking drinkwatersysteem, socio-organisatorische toestand, actueel beheer)
- Topografische opmeting met GPS en controle door de technische dienst van het gemeentebestuur van Oña (met theodoliet).
- Prioriteiten voor de uit te voeren werken
- Voorstel ontwerp en budget

- Informatievergadering: presentatie en analyse ontwerp en budget / finalisering akkoorden / presentatie en analyse contractvoorstel gemeente Oña - dorp Susudel : met de gebruikers werden de volgende interventies prioritair geacht:
 - Bronkaptaties
 - Chloreringsinstallatie
 - Bouw 2 distributiekamers
 - Bescherming buizen (150 m)/passage ravijnen (100m)
 - Bouw van reservoir (30m³) en omheining
 - Bouw van 9 drukkamers
 - Rehabilitatie van 12 drukkamers
 - Bouw van 7 controlekamers (debiet- en drukcontrole)
 - Bouw van 3 leeglopen
 - Bouw van 7 ontluchters
 - Bouw van 3 hangbruggen
 - Rehabilitatie en uitbreiding privé-aansluitingen (112 eenheden)
 - Vervanging buizen privé-aansluitingen (15.000 m)
 - Rehabilitatie/uitbreiding aanvoer- en distributieleidingen (8.7 km)
- Uitwerken "Memoria Tecnica" (technisch verslag) en Constructiehandleiding
- Vormingsworkshop rond "Eigenwaarde" en "Leiderschap"
- Uitwerken intern reglement: definitie taken van de leden van de drinkwaterraad en onderhoudstechnicus, rechten en plichten van gebruikers, berekening tarief / verkiezing leden drinkwaterraad / ondertekening contract
- Vormingsworkshop : administratie, boekhouding, gebruik constructiehandleiding, herkenning drinkwatermateriaal
- Opening bankrekening / transfert van de fondsen
- Aankoop materiaal / Installatie depot - vorming depotbeheerder
- Werfplanning
- Aanwerving en vorming lokale metser (gebruik constructiehandleiding)

Tijdens de rehabilitatie

- Opvolging werf: wekelijks door de ingenieur van de technische dienst van het gemeentebestuur van Oña; 2-maal per week door een werfinspecteur van Protos-Cedir en tweewekelijks door de ingenieur van Protos.
- Werfvergadering - sociale controle: vooruitgang werf / controle deelname gebruikers ("mingas") / financiële rapportering : dit wordt opgevolgd door de promotrice van het gemeentebestuur van Oña met ondersteuning van Protos.

Alle activiteiten werden/worden geleid door het drinkwatercomité en uitgevoerd in nauwe samenwerking met de technici van het gemeentebestuur van Oña en de drinkwatergebruikers.

De volledige rehabilitatie van het intercommunaal drinkwatersysteem werd nog niet beëindigd. Tot op heden werden de volgende werken uitgevoerd:

- Chloreringsinstallatie
- Bouw 2 distributiekamers
- Bescherming buizen (150 m)
- Bouw van reservoir (30m³) (in uitvoering)
- Bouw van 3 drukkamers
- Rehabilitatie van 3 drukkamers
- Bouw van 2 controlekamers (debiet- en drukcontrole)

- Bouw van 2 leeglopen
- Bouw van 3 ontluchters
- Bouw van 1 hangbrug
- Vervanging buizen privé-aansluitingen (5.000 m)
- Rehabilitatie/uitbreiding aanvoer- en distributieleidingen (6.7 km)

De opgelopen vertraging is het gevolg van de volgende situaties:

- Om te voorkomen dat het project enkel aanzien zou worden als infrastructuurverbetering werd de rehabilitatie van Susudel enkele maanden uitgesteld, om alzo de activiteiten rond algemeen beheer en samenwerking tussen de lokale actoren meer gewicht te kunnen geven.
- Voor de uitwerking van het ontwerp en de plannen werd gerekend op een door het vorige gemeentebestuur van Oña bestelde studie van 1999. Spijtig genoeg werd in deze studie een volledig nieuw systeem voorzien en werd het huidig systeem niet weergegeven in de plannen. Enkele terreincontroles wezen ook op opmetingsfouten waardoor het noodzakelijk werd de opmetingen volledig opnieuw te doen. Dit gaf aanleiding tot een aanzienlijke vertraging in het uitwerken van de ontwerpen.
- De toegepaste interventiemethodologie, waarbij zoveel mogelijk verantwoordelijkheid wordt gegeven aan de gebruikers van het systeem heeft als logisch gevolg dat de werken vooruitgaan op het ritme van de dorpsbewoners.
- In januari werd een nieuwe regering gevormd onder leiding van president Gutierrez. De overgang tussen twee administraties had tot gevolg dat er enorme vertraging optrad in de transfert van de fondsen naar de lokale besturen. In maart ontving het gemeentebestuur van Oña de voorziene fondsen voor november van 2002. Dit had tot gevolg dat het gemeentebestuur de voorziene bijdrage voor de rehabilitatie van de waterleiding in Susudel niet tijdig kon storten. Uiteindelijk werd besloten om het gemeentebestuur per maand een bedrag te laten storten en eind maart kon het uitvoeringscontract met Susudel worden ondertekend.

C. Bevordering van de communicatie en uitwisseling van ervaringen

Uitgevoerde activiteiten:

- Systematisering van alle informatie omtrent het proces in verslagen voor de gemeente Bierbeek
- De begeleiding en monitoring van de activiteiten door Bierbeek liet toe het vertrouwen tussen beide gemeentes te creëren en verder te consolideren, wat zich uitte in het ontwerpen van een tweede fase. In deze tweede fase zou men op basis van de samenwerking tussen de gemeente en de civiele maatschappij op een harmonieuze wijze de basisnood van drinkwater te lenigen en de multipartijstructuur te versterken.
- In de tweede fase van het project is de participatie voorzien van een delegatie uit Oña in een workshop over duurzaam waterbeheer die Protos zal organiseren in België met zijn verschillende partners in het Zuiden en het Noorden. De delegatie zal de mogelijkheid hebben Bierbeek te bezoeken, kennis uit te wisselen in verband met beleid en acties in de drinkwatersector en een basis te leggen voor een geconsolideerde, geëngageerde en efficiënte verbroedering.

**3. Beschrijf de concrete resultaten die het project heeft bereikt.
Welke oorspronkelijk geplande resultaten werden bereikt?
Welke niet-geplande resultaten werden eventueel bereikt?**

Het reflectieproces over duurzaam drinkwaterbeheer is voor het Canton Oña iets totaal nieuw, maar zeer noodzakelijk. Het project was zeer nauwgezet uitgedacht voor een tijdsperiode van 12 maanden, wat op zich al zeer kort is. Momenteel bevinden we ons iets voorbij halfweg in het proces en is de eerste vooruitgang in de resultaten nog maar pas zichtbaar geworden. De overlegprocessen verlopen soms traag, dreigen soms tot stilstand te komen of zelfs te moeten herbeginnen op een reeds eerder gepasseerd punt.

Dit alles leidt ons ertoe de vooruitgang als volgt samen te vatten:

- De condities voor een samenwerking en engagement tussen de verschillende actoren betrokken in de drinkwatervoorziening (in de eerste plaats de gemeente en de drinkwaterraden) zijn er. De gezamenlijk voorgestelde oplossing i.v.m de drinkwatervoorraden van het kanton Oña kan nu geïmplementeerd worden.
- De gemeente zoekt naar een manier om zijn uitvoering- en planningcapaciteiten m.b.t. de drinkwatervoorziening en zuivering uit te bouwen.
- Men zoekt naar een legale vorm voor een ondersteuningscentrum voor alle drinkwatersystemen van Oña. Dit centrum zou verscheidene diensten aanbieden: opleidings- en vormingscursussen, permanente technische ondersteuning in de administratieve, organisatorische en technische aspecten van de drinkwatervoorziening, verkoop van materialen, gezamenlijke opstelling van de budgetten.
- Men is het intercommunaal drinkwatersysteem van Susudel aan het rehabiliteren. Door het opnemen van een centrale verantwoordelijke rol heeft het locale comité zijn technische capaciteiten verder kunnen ontwikkelen. Het verhoogde vertrouwen in de gemeente (door de aanwezigheid van de sociale promotor en door hun financiële bijdrage) heeft een positieve impact op het engagement in het multipartijproces.
- De voorwaarden om tot een diepere uitwisseling en communicatie over water en sanitatie tussen de zuster gemeentes Oña en Bierbeek te komen zijn voor handen.
- Door zich specifiek te richten op het thema drinkwaterbeheer heeft men de internationale verbroederingsrelatie tussen de betrokken gemeenten kunnen verbeteren.

Het begeleidingswerk en de tweede fase zullen de basis die gedurende de eerste 8 maanden van de samenwerking gelegd is kunnen versterken en ook de zwakkere punten, die in elk sociaal proces steeds een grote groeimarge hebben, verbeteren.

4. In welke mate zijn de oorspronkelijk gestelde doelstellingen bereikt?

Met betrekking tot de resultaten kunnen we nog niet spreken over doelen die bereikt zijn, maar eerder over het reeds afgelegde proces naar deze doelen toe.

- Bijdragen aan een verbeterde gezondheid van de rurale bevolking van Oña: de routineopvolging van de drinkwatersystemen door het ondersteuningscentrum zal toelaten een preventieve controle van de werking van de drinkwatersystemen (efficiëntie, permanente beschikbaarheid, kwaliteitscontrole) uit te voeren.
- Bijdragen aan de versterking van de beheer- en planningcapaciteiten van de civiele maatschappij en het lokale bestuur in Oña: de implementatie van de nieuwe structuur zal een eerste voorbeeld en oefening zijn in het delen van verantwoordelijkheden tussen de civiele maatschappij en het lokale bestuur. De ervaring vanaf den beginne op een participatieve manier gewerkt te hebben geeft Oña, zijn bestuur en zijn

bevolking meer vertrouwen in de planning-, overleg- en uitvoeringscapaciteiten van de gemeente.

- Bijdragen aan de versterking van de verbroederingsband tussen de gemeenten Oña en Bierbeek en tussen de verenigingen van beide gemeentes: het bereiken van de vooropgestelde doelstellingen zal de verbroederingsrelatie tussen de gemeenten versterken. Door middel van een goede informatie- en sensibilisatiecampagne zal men een solidariteitsgevoel tussen beide samenlevingen creëren, waardoor de motivatie en het engagement om samen verder te blijven werken zal vergroten.

5. Hoe werden volgende aandachtspunten omgezet in de concrete uitwerking van het project?

-partnerschap

Hoe verloopt de samenwerking, zowel op bestuurlijk als op technisch vlak? Draagt dit project bij tot de uitdieping, verbreding van de samenwerking en hoe?

De samenwerking verliep op technisch vlak verliep goed. Er was vooral een samenwerking tussen het gemeentebestuur van Bierbeek en Protos enerzijds en Protos en het gemeentebestuur van Oña anderzijds.

Op bestuurlijk vlak echter verloopt de communicatie niet optimaal.

Oorzaak daarvan zijn verschillende factoren :

- het taalprobleem : de gemeente Bierbeek moet voor alle communicatie beroep doen op externe tolken of vertalers, zodat quasi nooit rechtstreeks kan geantwoord worden
- personeelwissels bij de gemeente Bierbeek : in Bierbeek was de coördinatie van het verbroederingsproject in handen van de info-ambtenaar die ook secretaris van de gemeentelijke raad internationale samenwerking is. Wegens werkdruk en om opportuniteitsoverwegingen werd intern afgesproken dat de milieudienst het project rond duurzaam waterbeheer zou ondersteunen. Jammer genoeg nam ook de duurzaamheidsambtenaar, Benita Vanhurck, die zich net ingewerkt had in de materie, einde december 2002 ontslag. Zij werd pas in maart 2003 opgevolgd door Vicky Leentjes, die zich nu inwerkt.
- personeelwissels bij de gemeente Oña : in januari nam Clara Perez plots ontslag en werd opgevolgd door Jessica Ceballos, wat uiteraard betekende dat er opnieuw een inlooperperiode moest ingebouwd worden. Hoewel de nieuwe sociale promotor zich volop engageert, loopt de integratie in de gemeentelijke diensten niet optimaal. Tot slot nam zeer recent de financiële directeur ontslag, hetgeen resulteerde in een zekere vertraging in het uitvoeren van de afspraken (o.a. de financiële afrekening)

Omschrijf de graad van betrokkenheid van eventuele andere organisaties voor de ondersteuning van de Belgische en/of de partnergemeente. Wat is de betekenis van die organisaties voor de samenwerking ?

De werkgroep Acordes-Protos-Cedir tracht een nieuwe stijl van beheer in te voeren door het stimuleren van een participatieve zoektocht naar oplossingen, het nemen van beslissingen op basis van consensus en de gemeente een leidende rol te laten opnemen. In deze nieuwe stijl breekt de gemeente met de traditionele paternalistische relaties en tracht ze ook tot een kennisoverdracht te komen. De verandering naar een kennisoverdracht wordt maar effectief en kan slechts

geïnstitutionaliseerd worden wanneer de politieke wil bestaat om te veranderen. Daarom investeren Acordes-Protos-Cedir veel energie in de relatie tussen het politieke niveau van de gemeente en zijn bevolking. Het overbrengen van kennis is zeker belangrijk, maar hangt af van de interne politieke capaciteiten en verhoudingen.

-kennisoverdracht

Waaruit bestaat die? Op welk vlak (bestuurlijk en technisch)? In welk beleidsdomein ?

Protos bouwde een grote ervaring op in de voorgaande jaren in de regio Cañar (centraal Ecuador). Ook in Oña werd dit concept gevolgd, zoals hierboven beschreven. De verandering naar een kennisoverdracht in de specifieke werkdomeinen (ontwerpen van rurale watersystemen, zijn beheer, administratie, bediening en onderhoud, enz) wordt maar effectief en kan slechts geïnstitutionaliseerd worden wanneer de politieke wil bestaat om te veranderen maar daaraan wordt gewerkt.

-versterking van het lokale bestuur

Hoe wordt dit vertaald? Geef aan welke diensten van de partnergemeente betrokken zijn en in welke mate?

We trachten tot een sterkere betrokkenheid te komen van verschillende delen van het lokale bestuur. Zo wil men het departement voor Openbare Werken van de gemeente niet alleen technisch-infrastructureel verbeteren, maar ook aanvullen met de belangrijke socio-organisatorische component. Door het aanwerven van een sociale promotor met het oog op de procesbegeleiding probeert men de capaciteiten van de gemeente in het begeleiden van sociale processen te verhogen en te institutionaliseren en ze competent te maken in de administratie, beheer en organisatie van kleine rurale systemen. Tot op heden behoort de sociale promotor echter nog niet tot een specifiek departement, momenteel is ze verbonden aan het departement Openbare Werken.

Ook is de verantwoordelijkheid over het financieel beheer van het project overgedragen aan het financieel departement van de gemeente.

Het plots wegvallen van de financiële directeur veroorzaakte een zekere vertraging in het uitvoeren van de overeengekomen afspraken. De moeilijke relatie tussen de burgemeester en de nieuw aangeworven persoon zou enige moeilijkheden in het afhandelen van de administratieve procedures kunnen opleveren.

-draagvlak

Hoe is dit project ingebed in de partnergemeente ?

-in de administratie

-bij de bevolking

- inbedding in de administratie :

Wat betreft het engagement van het technisch departement van Openbare Werken dient een coördinatieprobleem met de werkgroep Acordes-Cedir-Protos opgemerkt te worden. Het departement van Openbare Werken bestaat slechts uit de directeur (ingenieur), een secretaris, een topograaf en enkele werkmannen en is betrokken in verschillende projecten tegelijkertijd, waardoor de ingenieur de neiging heeft zijn rol van leider en eindverantwoordelijke niet op te nemen en zoveel mogelijk over te laten aan de werkgroep.

Het engagement en interesse tot het volgen van opleiding bij de sociale promotor laat zich duidelijk blijken. Spijtig genoeg is de integratie van deze persoon niet zo vloeiend verlopen en contrasteert haar dynamische houding sterk met de passieve houding van enkele personeelsleden die reeds lang op het gemeentehuis werken. Een zekere vorm van afgunst werd duidelijk gemanifesteerd en men heeft getracht haar integratie onmogelijk te maken. Hierdoor liep haar werk vertraging op en werd ook het gemeentelijk versterkingsproces op sociaal vlak verzwakt.

Er blijven rivaliteiten bestaan tussen de verschillende politieke groepen: enerzijds de mensen die achter het huidige bestuur van de gemeente staan, anderzijds zij die zich afzetten tegen de werkwijze van het lokale bestuur. Deze spanningen veroorzaakten enkele moeilijkheden gedurende het proces, maar zonder het rechtstreeks te blokkeren. Omdat de geschiedenis van de verbroedering teruggaat tot voor de huidige administratie en omdat er begeleiding is van een externe apolitieke groep zoals Acordes-Protos-Cedir, slaagde men er toch in om beide groepen in het proces deel te laten nemen. Dit is niet vanzelfsprekend, aangezien op andere gebieden de voorstellen van het huidige bestuur veel tegenkanting krijgen. De onderhandelingen en te nemen beslissingen moeten met voorzichtigheid benaderd worden om te komen tot onpartijdige discussies op een institutioneel niveau.

- inbedding bij de bevolking:

Men is er niet alleen in geslaagd de gemeenschapsleiders te betrekken in het project, maar ook alle gebruikers uit de gemeenschappen door het organiseren van vergaderingen.

Momenteel betreft het slechts de rurale bevolking die bij het project betrokken is. Behalve de mensen die deelnamen aan de multiparijworkshop (vertegenwoordigers van de gezondheids-, veiligheids- en educatieve sector) zijn de mensen van het centrum van Oña niet bij het project betrokken. Momenteel is de gemeente bezig met het drinkwatersysteem van het centrum te rehabiliteren. Men hoopt in de toekomst ook de bevolking van centrum, die een iets meer 'stedelijke manier van denken' heeft, mee te laten denken over de verantwoordelijkheden en onderhoud van de rurale drinkwatersector.

Welke informatie wordt hierover verspreid en hoe?

De informatie wordt verspreid door middel van de participatie van de rurale bevolking zelf, die deel uitmaakt van verschillende organisaties binnen de civiele maatschappij van Oña. De voorbije kantonale feesten in de meimaand gaven de gelegenheid het project zowel binnen als buiten het kanton meer bekendheid te geven. Op de affiches voor de feesten van Oña werd het belang dat de gemeente hecht aan de verbroedering met Bierbeek benadrukt. Tijdens de officiële plechtigheden van deze feesten presenteerde men een officiële erkenning die aan Bierbeek overhandigd zou worden. In Ecuador gaan kantonale feesten gepaard met officiële evenementen waarover uitgebreid in de lokale pers bericht wordt. Ze zijn een belangrijke manier om informatie binnen het kanton uit te wisselen en ook naar buiten toe uit te dragen.

Hoe is dit project ingebed in de eigen gemeente

- in de administratie**
- bij de bevolking**

- inbedding in de administratie :

In Bierbeek wordt de verbroedering en het project rond duurzaam watergebruik geregeld teruggekoppeld naar de gemeenteraad, het schepencollege en naar de gemeentesecretaris.

Het gehele project wordt gecoördineerd door de informatieambtenaar (die ook secretaris is van de gemeentelijke raad voor internationale samenwerking (GRIS) vanuit een vrijetijdsengagement in de Derdewereldbeweging) en de milieudienst (vooral de duurzaamheidsambtenaar). Zoals gezegd zijn hier enkele personeelwisselingen geweest. Het project concentreert zich in Bierbeek vooral op gebied van het project duurzaam watergebruik en het pas opgestarte ecoteam. Minder is de interesse van de rest van de administratie, dit wordt zeker een werkpunt voor het volgende jaar.

- inbedding bij de bevolking :

De verbroedering wordt sinds het ontstaan begeleid door een stuurgroep, waarin naast een aantal individuele burgers ook een aantal verenigingen actief zijn (culturele verenigingen, parochiale verenigingen, jeugdverenigingen en milieuverenigingen).

Er is ook een regelmatige terugkoppeling naar de GRIS en naar de vergaderingen van de cultuurraad, de jeugdraad en de milieuraad.

In mei 2002 planden we een nieuwe duurzame wereldbeurs. Het was de bedoeling om via deze manifestatie duurzaam watergebruik en het project in onze zuster gemeente in de kijker te plaatsen. Dit plan werd omwille van de personeelwissel in de milieudienst afgeblazen. Het wordt nu gedeeltelijk opgenomen in de activiteiten en de tentoonstelling n.a.v. het 'Ecuadorfeest' rondom 13 september 2003, n.a.v. het bezoek dat een delegatie van Oña zal brengen (project 2003).

Welke informatie wordt hierover verspreid en hoe?

Ook in Bierbeek wordt regelmatig gecommuniceerd rond de verbroederingsactiviteiten. Dit gebeurt in het gemeentelijke informatieblad, via de stuurgroep Oña en ook via regelmatige terugkoppeling naar de diverse adviesraden (cultuurraad, GRIS, milieuraad, jeugdraad, landbouwwaad,...)

Ook verschijnen in het gemeentelijk informatieblad en op de gemeentelijke website regelmatig artikels over duurzaam watergebruik en handige tips om het watergebruik thuis naar beneden te krijgen.

Wij verwijzen hiervoor ook graag naar de diverse subsidiesystemen die de gemeente aanbiedt voor het opvangen van hemelwater, het duurzaam gebruik van water (o.a. door aansluiting op WC, bad of wasmachine) en voor kleinschalig zuiveren van afvalwater.

-duurzaamheid

in welke mate is het concrete project dat door de samenwerking werd gerealiseerd duurzaam?

Uit het voorgaande blijkt genoegzaam dat er veel aandacht besteed wordt aan de duurzaamheid van ons waterproject.

Dit geldt vooral voor onze zustergemeente : hier wordt vooral aandacht besteed aan duurzaam watergebruik en versterken van de lokale democratie.
In Bierbeek wordt gewerkt naar een mentaliteitswijziging inzake duurzaam gebruik van water en internationale samenwerking

6. Hoe verloopt de communicatie tussen de betrokken ambtenaren in het project en hoe wordt omgegaan met culturele verschillen?

Cfr. supra. Er was omwille van allerlei redenen slechts een beperkte communicatie tussen de betrokken ambtenaren mogelijk en er blijft een taalbarrière bestaan. Na ons bezoek in 2000 en door onze contacten hebben wij een redelijk goed beeld opgebouwd over de culturele verschillen tussen onze beide gemeenten, vooral w.b. bestuurlijke draagkracht. Volgende zaken vallen hierin op :

- er wordt zeker in dit project heel veel 'samen' beslist. Dit is op democratisch vlak een bijzonder goede zaak, maar werkt niet altijd even efficiënt : verslaggeving gebeurt soms laattijdig of is niet altijd eenduidig.
- in Zuid-Amerika heerst een sterke cultuur van 'formalisme': de vorm is soms belangrijker dan de inhoud of het proces. Vaak worden problemen niet uitgesproken maar wat 'verbloemd'. Dit geeft soms aanleiding tot misverstanden in onze communicatie.
- De ambtenarij wordt zeker op plaatselijk vlak bekeken als deel uitmakend van de politiek. D.w.z. dat bij een nieuwe bestuursploeg ook een groot gedeelte van het ambtenarenkorps verandert. Dit geldt overigens niet alleen ten tijde van verkiezingen, maar geeft ook in de loop van de legislatuur soms aanleiding tot plotselinge ontslagen of langdurige vetes tussen personen.
- Qua communicatie : hoewel men gewoon is via moderne communicatiemiddelen te werken, heeft men te weinig capaciteit om deze ook efficiënt te onderhouden, wat resulteert in geregelde technische defecten. Ook de kennis van een tweede taal (Engels) blijft een heikel punt.

7. Wat is de meerwaarde van het project voor beide betrokken gemeenten ?

-voor de eigen gemeente

Door onze verbroedering wil Bierbeek begrippen als solidariteit, samenwerking en partnerschap op een actieve manier gestalte geven.

Vanuit de GRIS wilde men een 'langdurigere' samenwerking i.p.v. elk jaar een ander project 'anoniem' geld toe te stoppen. Door de verbroedering tussen Bierbeek en San Felipe de Oña krijgt de Bierbeekse bevolking een breder en vooral ook positiever beeld van het Zuiden in het algemeen.

Bierbeek voert reeds jaren een progressief milieu-, natuur en duurzaamheidsbeleid, met daarin vooral de laatste jaren heel wat aandacht voor duurzaam watergebruik en afvalwaterzuivering. Door de verbroedering wordt dit sterker mondiaal gekaderd: het gaat immers niet alleen om onze eigen omgeving of over de toekomstkansen van onze jonge generaties, duurzaam beleid heeft ook oog voor het overleven van onze planeet in zijn geheel. Het project rond duurzaam watergebruik en -beheer draagt hier wezenlijk toe.

-voor de partnergemeente

In de eerste plaats bieden de resultaten op het terrein een directe en zichtbare meerwaarde. Maar er is meer : door de unieke en voorheen ongekende

samenwerking tussen de civiele maatschappij en het gemeentebestuur (en de drinkwatermaatschappij) ontstaan nieuwe banden en een nieuw vertrouwen. Door het waterproject worden de capaciteiten van het gemeentebestuur versterkt, niet alleen op technisch vlak, maar vooral ook wat betreft de koppeling tussen technische assistentie en sociaal-agogische animatie.

De concrete samenwerking tussen 'overheid' en burgers is dag in dag uit een les in democratische opbouw van onderuit, soms wat verward en traag en uiteraard altijd met vallen en opstaan.

Vanuit de 'kleinschalige' ervaring in deelgemeente Susudel wil men in de toekomst een masterplan opstellen teneinde op een planmatige manier de rest van het Canton aan te pakken. Het ondersteuningscentrum voor alle drinkwatersystemen zal daarbij een doorslaggevende rol spelen

8. Welke concrete afspraken werden na het beëindigen van de werkzaamheden van dit jaar gemaakt en hoe worden deze opgevolgd?

- in Oña :
Dit project behelst (1) de opstart van een beheersstructuur voor de drinkwatersector in Oña en (2) de rehabilitatie van het drinkwatersysteem in deelgemeente Susudel. Op basis van de opgedane ervaringen zal een masterplan opgesteld worden rond duurzaam waterbeheer. De eerste doelstelling zal dus verder geïntegreerd worden in alle verdere stappen. Op termijn is het de bedoeling om tot een rehabilitatie te komen van alle waterleidingssystemen van alle dorpskernen, uiteraard met een duidelijke fasering. In die zin werd een nieuw plan aangevraagd en goedgekeurd voor 2003.
- in Bierbeek :
Dit project wordt verder ingebed in de bestaande milieu- en duurzaamheidsconvenanten. Concreet zal in september 2003 n.a.v. het bezoek van de delegatie van Oña een nieuwe aanzet gegeven worden om de bevolking te sensibiliseren voor duurzaam watergebruik. Dit gebeurt met hulp van de Noorddienst van de ngo Protos en met de gemeentelijke milieudienst. Wij proberen ook onze scholen hier expliciet voor aan te spreken.

9. Knelpunten

Is de samenwerking tussen beide gemeenten gestoten op een aantal knelpunten? Indien ja, geef aan op welk vlak deze lagen (op organisatorisch, communicatief, financieel ... vlak) en hoe u deze heeft aangepakt of in de toekomst wenst aan te pakken?

De oprichting van de ondersteunende structuur of associatie voor een duurzame drinkwatersector en de versterking hiervan door de participatie van alle betrokken actoren en instituties, staat nog te gebeuren.

De goedkeuring van een tweede fase zal het toenaderingsproces van de gemeente naar de meer landelijke zone bestendigen en versterken, ze zal haar institutionele verantwoordelijkheden op een eerlijke manier kunnen opnemen ten overstaan van de hele bevolking van Oña. Door het realiseren en uitvoeren van een globaal plan voor drinkwater zal men komen tot een drinkwaterservice voor het ganse kanton.

Voornaamste knelpunt is dan ook de duurzame financiering van ons drinkwaterproject en onze verbroederingsactiviteiten in het algemeen. Twee kleine gemeenten zoals Bierbeek en Oña kunnen dit project onmogelijk met eigen middelen blijven verder financieren.

Aan andere knelpunten in onze communicatie wordt permanent aandacht besteed.

Indien u een identificatiemissie hebt doorgevoerd, gelieve een apart verslag hierover op te nemen in het eindverslag als bijlage.

Indien in het eindverslag u in het kader van uw samenwerking een stage hebt uitgevoerd, gelieve een apart verslag hierover op te nemen als bijlage.

IV Financieel eindverslag

Gelieve voor iedere categorie uitgaven de details bij te voegen. U kan voor de verwijzing naar facturen en andere bewijsstukken gebruik maken van de lijst in bijlage. Gelieve de bewijsstukken onder te brengen per categorie en de bewijsstukken ook te nummeren.

Type kosten	Totaal van het voorzien budget (per post) (x)	Werkelijke uitgaven (subsidie DGIS) (a)	Werkelijke uitgaven (gemeente Bierbeek) (b)	Werkelijke uitgaven (gemeente Oña en lokale gemeenschap- pen) (c)	Werkelijke uitgaven (Protos) (d)	TOTAAL (y) = (a+b+c+d)	Verschi (x-y)
1.1. Personeelskosten	1.000,00		5.400,00	583,09		5.983,09	+ 4.983,09
1.2. Reis-, hotel- en verblijfskosten	5.010,00					0	- 5.010,00
1.3. Kosten voor uitrustingen, verbruikbaar materiaal en benodigdheden	12.500,00	6.491,42				6.491,42	- 6.008,58
1.4. Investeringskosten	49.430,00	32.788,42		21.016,36		53.804,78	+ 4.374,78
1.5. Kosten voor externe deskundigen	9.250,00	6.412,91	1.300,00		7.191,39	14.904,30	+ 5.654,30
1.6. Kosten voor tolken en vertaling	1.000,00		533,00			533,00	- 467,00
1.7. Kosten voor de werking op het terrein	500,00	918,66				918,66	+ 418,66
1.8. Contractuele kosten							
1. Totaal rechtstreekse kosten (1.1 tot 1.8)	78.690,00	46.611,41	7.233,00	21.599,45	7.191,39	82.635,25	+ 3.945,25
2. Totaal onrechtstreekse kosten (maximum 8% rechtstr. kosten)	3.650,40	3.728,91				3.728,91	+ 78,51
3. TOTALE KOST VAN HET PROJECT (1 + 2)	82.340,40	50.261,81	7.233,00	21.599,45	7.191,39	86.364,16	+ 4.023,78

Motivering afwijkende financiële resultaten

Omrekeningskoers : 1 \$ = € 0,97181

- 1.1. Personeelskosten: hier werden extra werkuren in rekening gebracht van de info-ambtenaar (Liebrecht Salen) 25 dagen + de duurzaamheidsambtenaren (Benita Vanhurck 10 dagen + Vicky Leentjes 5 dagen) = 40 werkdagen x € 135/dag = € 5.400
- 1.2. Reis- en verblijfskosten: teneinde de werkzaamheden te evalueren werd een reis naar Ecuador niet opportuun geacht, omdat de werkzaamheden pas in juni gefinaliseerd werden en vermits in september (project 2003) een delegatie van Oña Bierbeek zal bezoeken. Geen geld uitgegeven op dit budget.
- 1.3. Kosten voor uitrustingen, verbruikbaar materiaal en benodigdheden: minder uitgegeven dan voorzien, vermits er een stock niet werd aangekocht op kosten van het project zoals gepland. De gemeente Oña heeft deze op haar eigen budget aangekocht en als investeringskosten geboekt (1.4)
- 1.4. Investeringskosten: zie 1.3
- 1.5. Kosten voor externe deskundigen: liepen op, maar werden betaald op het budget van Protos – betaling van € 1.300 door de gemeente Bierbeek
- 1.6. Kosten voor tolken en vertaling
- 1.7. Kosten voor de werking op het terrein
- 1.8. Contractuele kosten

V VERKLARING VAN DE BELGISCHE GEMEENTE

Ik, ondergetekende, verklaar in naam van de gemeente dat de informatie in dit formulier correct is.

Naam	Johan VANHULST
Functie	Schepen van financiën, cultuur, jeugd en internationale samenwerking
Handtekening	
Plaats en datum	
Stempel van de gemeente	

Bijlagen

- (a) samenwerkingsovereenkomst tussen de twee gemeenten (gedateerd en ondertekend)
- (b) stageprogramma (indien van toepassing)
- (c) verslag van de identificatiemissie (indien van toepassing)
- (d) lijst van bewijsstukken voor het financiële verslag
- (e) andere relevante documenten (facultatief), in het bijzonder als die de betrokkenheid van de partnergemeente bij het project aantonen.

GELIEVE DIT FORMULIER INGEVULD EN ONDERTEKEND OVER TE MAKEN AAN :

VERENIGING VAN VLAAMSE STEDEN EN GEMEENTEN (VVSG)

T.A.V. BETTY DE WACHTER

AARLENSTRAAT 53 BUS 4

1040 BRUSSEL